

**Leteɛ min cira
HEBURUW
ma
Kitabu faamucogo**

Nin leteɛ seɛɛbaga ma lɔn. Dɔw tun b'a miiri ko a seɛɛbaga ye Apolosi ye, walama Barinabasi, walama Pɔli, nka olugu si tɔgo ma fɔ kitabu kɔnɔ.

Nin kitabu nafa ka bon koseɛ. Lanabaga minw tun ka Yahudiyaw ta sariyaw ni o ta landaw jalɔn, a seɛɛra olugu le ye, walama Yahudiya lanabaga dɔw. A seɛɛbaga b'a fe k'a yira ko Layirikoro ta kumaw ni a ta tagamasiyenw bɛɛ dafara Yesu Kirisita ta saya saraka sababu ra. O koson lanabagaw ka kan ka jija ka to lanaya ra. O man kan ka o ta kisiri ko ke borokɔfɛfen ye.

O ra, nin kitabu seɛɛbaga b'a yira ko Yesu ta nɔɔɔ ka bon ni melekew ta ye, ko Yesu ka bon ni cira Musa ye, ale min tun ye Ala ta ciraba ye, min ka Izirayelimogow labɔ Misiran jonya ra, ka taga ni o ye o ta jamana ra.

Yesu ye Ala ta sarakalasebagaw kuntigi ye, min ni sarakalasebaga tow te kelen ye. Ale ta sarakalasebagaya te ban ka ye, sabu a panaman lo wagati bɛɛ. Ale yere le kera saraka ye, k'a jori ke ka jurumunw yafa. Ale kelen ta saraka blara saraka tow bɛɛ no ra.

Kitabu sura 11 ni 12 ra, seɛɛriɛɛbaga be mogɔ caman tɔgo fɔ, minw tun ka o jigi la Ala kan, ka la Ala ra, ka baara ke a ye. Bi lanabagaw fana ka

kan ka o mɔgɔw ta tagamacogo ladegi, ka o ja lo Matigi Yesu kelenpe ra, ka tugu a nɔ fe (12.2).

Kitabu kɔnɔkɔw

Yesu ye Ala ta cirayakumaw bɛɛ dafabaga ye (1.1-3)

Yesu kɔrɔtara ka tɛmɛ mɛlɛkɛw ni cira tow bɛɛ kan (1.4-4.13)

Yesu ye sarakalasebagaw kuntigi dafanin ye (4.14-7.28)

Yesu ye layirikura sigibaga ye (8.1-9.22)

Yesu ye saraka dafanin ye (9.23-10.39)

Mɔgɔ minw lara Ala ra (11-12)

Lanabaga tagamacogo (13.1-19)

Daariri ni forikan (13.20-25)

*Ala kumana Kirisita baraka le ra
(Yuhana 1.1-3; Kɔlɔsikaw 1.15-17; Heburuw
10.12-14; Filipikaw 2.6-11)*

¹ Ayiwa, fɔlɔfɔlɔ, Ala kumana an bemaw fe ciraw sababu ra tuma caman na, ani cogo caman na. ² Nka nin wagati labanw na, Den min bɔra Ala ra*, a kumana an fe o le sababu ra. Ala ka ale le sigi k'a ke fen bɛɛ tigi ye; a ka dunɔpa dan ale le baraka ra fana. ³ Ala ta nɔrɔ be ale le ra; a cogoya ni Ala cogoya ye kelen ye. A ta kuma barakaman le ka dunɔpa fen bɛɛ mina ka lo. A ka mɔgɔw saninya ka bo o ta jurumunw na minke, a tagara sigi sankolo ra Sebɛetigi Ala kininboroyanfan fe.

Kirisita ka bon ni mɛlɛkɛw ye

⁴ Den min bɔra Ala ra*, o be mɛlɛkɛw kunna, fo Ala ka tɔgɔ di a ma, tɔgɔ min ka bon ni mɛlɛkɛw

ta ye pewu! ⁵ Ala m'a fɔ a ta melekew si ma ka ye ko:

«Den min bɔra ne ra, ele lo;
ne kera i Fa ye bi.»

A fana m'a fɔ ka ye meleke si ta ko ra, ko:

«Ne bena ke a Fa ye,
a bena ke ne Dence ye.»

⁶ Nka Den min bɔra Ala ra, o min ye fen bee kuntigi ye, wagati min na Ala ka o ci dunuɗa ra, Ala ko:

«Melekew bee ye a bato.»

⁷ A k'a fɔ melekew ta ko ra, ko:

«A be a ta melekew ke fɔɗɔ ye,
k'a ta baaradenw ke tasumamanaw ye.»

⁸ Nka Den min bɔra Ala ra, a k'a fɔ o ta ko ra, ko:

«E, Ala, i ta masaya be to a no ra wagati bee;
i ta masacebere ye terenninyabere le ye.

⁹ I be terenninya kanu, i be kojugu koninya;
o le koson Ala, i ta Ala koni ka i janawoloma
ka jagarituru ke i kun na, ka i fisaya i tɔɗogonw
ye.»

¹⁰ A k'a fɔ tuun ko:

«Matigi, ele le ka dugukolo dan kabini a damina
ra,

i yere boro ka sankolo dan.

¹¹ O fenw bee bena teme, nka ele koni be to i no
ra;

o bee bena korɔ i ko fani be korɔ cogo min na.

¹² I bena o kuru i ko mogɔ be deregeba kuru cogo
min na;

1:5 1.5 Nin kuma fora Zaburu 2.7; Samawilu flanan 7.14; Kibaroyaw folo 17.13. **1:6** 1.6 Nin kuma fora Sariya 32.43.

1:7 1.7 Nin kuma fora Zaburu 104.4. **1:9** 1.8-9 Nin kuma fora Zaburu 45.7-8.

o bena yelema i ko mogo be fani donta yelema
cogo min na.

Nka ele kɔni, ele be to i cogo ra,
ele ta sandaw te ban ka ye.»

¹³ Ayiwa, Ala k'a fo meleke juman le ye ka ye,
ko:

«I sigi ne kininboroyanfan fe,
fo ne ye i juguw mina ka o bla i sen korɔ?»

¹⁴ Melekew ye mun le ye? O bee ye ninw le
ye; ciradenw lo, minw be baara ke Ala ye. Mogo
minw ka kan ka kisi, Ala be meleke ci ka taga
olugu deme fana.

2

Ala ta kisiriba

¹ Ayiwa, o koson an ka kuma minw men, an
ka kan ka an janto o ra kosebe, janko an kana
na sira bla ka taga an kun fe. ² Melekew tun ka
kuma min fo an bemaw ye, o kera can ye; mogo
o mogo ka sariya cen, ka ban ka Ala kan mina,
Ala ka olugu bee sara ka kapa ni o ta kewalew ye.
³ Ayiwa, anw fana bena bosi cogo di, ni an ka nin
kisiriba ke borokofefen ye? Matigi yere le konna
ka o kisiri ko fo; o ko, minw ka a lamɛn, olugu
k'a fo an ye k'a gbeya. ⁴ Ala yere ka baraka don o
ta seereya ra ni tagamasiyenw ye, ani kobaw, ani
kabako suguya caman, ani ka Nin Saninman* ta
sebagayaw di o ma fana ka kapa ni a yere sago
ye.

Mogo be kisi Kirisita le baraka ra

1:12 1.10-12 Nin kuma fora Zaburu 102.26-28. **1:13** 1.13 Nin
kuma fora Zaburu 110.1.

⁵ Ayiwa, an be dunupakura nata min ko fɔra, Ala ma o kuntigiya di mɛlɛkew le ma. ⁶ Nka mɔgɔ dɔ ka nin seereya ke Kitabu yɔrɔ dɔ ra, ko:

«Ala, mɔgɔ ye mun ye, k'a fɔ ko i be i hakiri to a ra?

Adamaden ye mun ye, k'a fɔ ko i be i janto a ra?

⁷ I k'a dɔgɔya mɛlɛkew ye wagati dɔɔnin;

i ka nɔɔrɔ ni bonya masafugula don a kun na,

⁸ ka fɛn bɛɛ bla a sen jukɔrɔ.»

Ni a fɔra ko Ala ka a sigi fɛn bɛɛ kunna, o kɔrɔ ye ko fɛn si tɛ yi ni a tɛ min kunna. O bɛɛ n'a ta, an b'a ye ko se ma di a ma fɔlɔ ko a ye sigi fɛn bɛɛ kunna.

⁹ Nka sisan an b'a ye ko Ala ka Yesu min dɔgɔya ka tɛmɛ mɛlɛkew kan ka wagati dɔɔnin ke, sisan Ala ka nɔɔrɔ ni bonya masafugula di o ma, a ta tɔɔrɔ ni a ta saya kosɔn; o cogo ra, Ala ta nɛɛma sababu ra, a sara mɔgɔw bɛɛ le nɔ ra.

¹⁰ Ayiwa, can ra, fɛn bɛɛ danna Ala min sababu ra, ani Ala min kosɔn, ale tun b'a fɛ ka mɔgɔ caman ladon a ta nɔɔrɔ ra; o kosɔn a benna a ma ka Yesu ta bonya dafa a ta tɔɔrɔw sababu ra, ale min ye mɔgɔw ta kisiri tigi ye.

¹¹ Yesu min be mɔgɔw saninya ka o bɔ jurumun na, ale ni o mɔgɔ saninyaninw bɛɛ ta Fa ye Ala kelen le ye. O le kosɔn a tɛ a yɛɛ fisaya o ma; a be o wele ko a balemaw. ¹² A ko:

«Ala, ne bɛna i tɔgɔ fɔ ne balemaw ye, ne bɛna i tando ni dɔnkiriw ye i ta jama bɛɛ lajenninw cɛ ra.»

¹³ A ko fana tuun, ko:
«Ne bɛna ne jigi la Ala kan.»

A ko tuun, ko:
«Ne fɛ nin ye, ne ni Ala ka den minw di ne ma.»

¹⁴ Ayiwa, Yesu ka o mɔgɔ minw kisi, i n'a fɔ olugu ye adamadenw le ye, o kosɔn Yesu fana kɛra adamaden ye. A ka o kɛ janko a ta saya baraka ra, saya fanga bɛ Setana min boro, a ye o Setana ta fanga cɛn; ¹⁵ janko minw tun bɛ Setana ta jɔnya ra o si bɛɛ ra, saya nasiran kosɔn, a ye olugu kunmabɔ. ¹⁶ Can ra, Yesu ma na ka na melekew le demɛ; a nana Iburahima ta denw le demɛ. ¹⁷ O le kosɔn jagboya lo, a tun ye kɛ adamaden ye cogo bɛɛ ra, ka kɛ sarakalasebaga* kankelentigi ye, min bɛ hina mɔgɔw ra, ka baara kɛ Ala ye janko ka mɔgɔw ta jurumunw kafari. ¹⁸ Ayiwa, i n'a fɔ ale yɛɛ tɔɔrɔra kɔrɔbɔri kosɔn, o kosɔn minw bɛ kɔrɔbɔ, a bɛ se ka olugu demɛ.

3

Kirisita ka bon ni cira Musa ye (Matiyu 21.33-38)

¹ O le kosɔn, ne balema saninmanw, Ala ka aw minw wele, ne b'a fɛ ko aw ye miiri Yesu le ma; ale le ye Ala ta ciraden ye, ani a ta sarakalasebagaw kuntigiba*, an ta lanaya ko ra.

² Yesu kɛra kankelentigi ye Ala ja kɔrɔ, Ala min k'a sigi a ta baara ra, i n'a fɔ cira Musa tun kɛra kankelentigi ye Ala ta so bɛɛ kɔnɔ cogo min na.

³ Nka Yesu ka kan ni bonyaba ye ka tɛmɛ cira

Musa kan pewu; sabu bonlobaga be bonya soro ka tɛmɛ bon yere kan.

⁴ Bon o bon, mogo le k'a lo; nka min ka fen bee lajennin lo, o ye Ala le ye. ⁵ Cira Musa koni tun ye baaraden le ye, min k'a ta baara ke ni kankelentigiya ye Ala ta so bee kono. Ala tun be kuma minw fo, a ta baara tun ye ka o seereya le ke. ⁶ Nka Kirisita* kera kankelentigi ye i ko Dence min sigira Ala ta so kono ka ke fen bee kunna. Sisan anw le ye o so ye; nka an be an yere bonyara lanaya ni jigiya min koson, fo an ye jija ka to o kan ka taga se a laban ma.

Nɛnkiriyoro min labenna Ala ta mogow ye

⁷ O koson, i n'a fo Nin Saninman* k'a fo cogo min na, ko:

«Ni aw be Ala kumakan men bi,

⁸ aw kana aw jusukun gbeleya

i n'a fo aw bemaw murutira Ala kama

kongokolon kono cogo min na, ko o be Ala korobo.

⁹ O yoro le ra aw bemaw ko o be ne Ala korobo, k'a soro o ka ne ta kokeninw bee ye ka se fo san binaani.

¹⁰ O koson ne dimina o wagati mogow koroo; ne ko: <O yere ta miiriyaw le be o lafiri tuma bee; ne b'a fe o ye sira min ta, o te o lon.>

¹¹ O koson ne dimikojugu fe, ne karira ko:

<O tena don ne ta nɛnkiriyoro ra fiyewu!> »

¹² Ne balemaw, aw ye aw yere korosi, mogo si kana soro aw ra, jusujugu ni lanabarijusu be min na, fo ka ban ka Ala janaman kan mina. ¹³ Nka

Ala ka «bi» min ko fɔ, ka aw to o ra, aw ye ɲogon ladi lon o lon, janko jurumun kana ke sababu ye ka aw lafiri ka aw jusukun gbeleya. ¹⁴ An kera Kirisita* ta jɛɲɲogonw le ye, nka an ka a damina ni jigiya min ye, fɔ an sinsinnin ye to o kan ka taga se a laban ma.

¹⁵ A sebera Kitabu kɔnɔ, ko:
«Ni aw be Ala kumakan men bi,
aw kana aw jusukun gbeleya,
i n'a fɔ an bemaw murutira cogo min na.»

¹⁶ Ayiwa, jɔntigiw le ka Ala kumakan men ka muruti? Cira Musa bɔra ni minw ye Misiran jamana ra, yala olugu te wa? ¹⁷ Ala dimina jɔntigiw le kɔrɔ fɔ san binaani? Minw ka jurumun ke, ka sa kongokolon kɔnɔ, yala olugu te wa? ¹⁸ Ala karira ko jɔntigiw le tena don a ta nenekiriyɔrɔ ra? Yala minw murutira a kama, olugu te wa?

¹⁹ O cogo ra, an b'a ye ko o ta lanabariya le koson o ma se ka don o jamana ra.

4

¹ Ayiwa, Ala ka layiri min ta ko an bena taga don ale ta nenekiriyɔrɔ ra, i n'a fɔ o layiri belen be a nɔ ra, o ra an ye an yere korosi, janko aw si kana na dese ka to ko. ² Kibaro Diman* waajuri kera an ye, i n'a fɔ a kera an bemaw ye cogo min na. Nka o ka o kuma min men, o ma foyi na o ye; sabu minw k'a men, olugu m'a mina ni lanaya ye. ³ Nka anw minw lara Yesu ra, anw

bena don o nenekiriyɔrɔ ra, i n'a fɔ Ala k'a fɔ cogo min na, ko:

«Ne dimikojugu fɛ, ne karira ko:

O tena don ne ta nenekiriyɔrɔ ra fiyewu.»

Ala ka o kumaw fɔ k'a sɔrɔ a tun ka fɛn bɛɛ dan ka ban kabini dunuɲa dantuma na; ⁴ sabu a fɔra Kitabu yɔrɔ dɔ ra tere wolonfla ko ra, ko: «Tere wolonflanan, Ala nenekirira a ta baara bɛɛ ra.»

⁵ O yɔrɔ kelen na Ala ko tuun, ko:

«Ne ka jamana min layiri ta o ye,

o tena don ne ta nenekiriyɔrɔ ra fiyewu.»

⁶ Ayiwa, minw tun konna ka o Kibaro Diman lamɛn, olugu ta lanabariya kosɔn, o ma don o jamana ra ka nenekiri. Nka o bɛɛ n'a ta, dɔ wɛrɛw belɛn bɛ se ka don o yɔrɔ ra. ⁷ O le kosɔn Ala ka lon dɔ wɛrɛ sigi tuun; o ye «bi» ye. Wagatijan temenin kɔ a ka o kuma don Dawuda da ra. A tun konna ka o kuma fɔ; o kuma flɛ nin ye, ko:

«Ni aw bɛ Ala kumakan mɛn bi,
aw kana aw jusukun gbɛlɛya.»

⁸ Ayiwa, ni Yosuwe tun sera ka Izirayelimɔgɔw ladon o nenekiriyɔrɔ ra, Ala tun tena lon wɛrɛ ko fɔ tuun o kɔ fɛ. ⁹ O kosɔn Ala ka a ta baara kɛ, ka nenekiri a tere wolonflanan na cogo min na, o nenekiri ɲɔgɔn bɛ Ala ta mɔgɔw ɲa. ¹⁰ Ni mɔgɔ min ka don Ala ta nenekiriyɔrɔ ra, o tigi bɛ nenekiri a ta baaraw ra, i n'a fɔ Ala nenekirira a ta baaraw ra cogo min na. ¹¹ O kosɔn an ye jija ka don o nenekiriyɔrɔ ra, janko mɔgɔ si kana to

4:3 4.3 Nin kuma fɔra Zaburu 95.11. **4:4** 4.4 Nin kuma fɔra Damina 2.2. **4:7** 4.7 Nin kuma fɔra Zaburu 95.7,8.

ko fe i n'a fo Alakanminabari dow k'a ke cogo min na.

¹² Sabu Ala ta Kuma be panamanya di, baraka b'a ra. A da ka di ka teme muru da fla kan. A be mogɔ sɔgɔ fo ka se mogɔ jusukun ni a nin dan ma, ka se kolo tugudaw ni sonbe ma. A be mogɔ ta miiriyaw ni a jusukunnakow bee segesege k'a lon. ¹³ Danfen si te yi min dogonin lo Ala ja korɔ. Fen bee be a ja korɔ kene kan, fen si dogonin te a ma; an bena taga lo ale Ala min ja korɔ, janko an bee ye an ta fo.

Yesu ye sarakalasebagaw kuntigiba ye

¹⁴ Ayiwa, i n'a fo sarakalasebagaw kuntigiba* be an fe, min yelera ka taga fo sankolo kononɔyɔɔ ra, min ye Yesu ye, Den min bora Ala ra, o tuma an ko an be lanaya min na, an ye jija ka to o kan. ¹⁵ Sarakalasebagaw kuntigiba min te se ka hina an na ka an deme an ta barakantanyaw ra, an ta sarakalasebaga te o jɔgɔnna ye. Nka ale fana korɔbɔra cogo bee ra i n'a fo anw, nka a ma jurumun si ke. ¹⁶ O ra, an kana siran; an ja siginin ye madon neema tigi Ala ta masasiganan na, janko a ye makari an na, ka neema an ye, ka an deme wagati bennin na.

5

¹ Ayiwa, sarakalasebagaw kuntigibaw* bee panawolomara ka bo mogow le ce ra; a sigira mogow koson, ka kow panabo o ni Ala ce. A be siman sarakaw ni began sarakaw lase Ala ma mogow ta jurumunw koson. ² A be se ka hina mogɔ kolonbariw ni mogɔ lafirininw na, sabu ale fana ye barakantan ye i n'a fo o mogow.

³ O koson a ka kan ka saraka do bo a yere ta jurumunw koson, i n'a fo a b'a bo mogow tow ta jurumunw koson cogo min na. ⁴ Ayiwa, mogow si te se ka o bonya ta k'a la a yere kan; Ala le be mogow wele a kama, i n'a fo a ka Haruna wele cogo min na.

⁵ O cogo ra, Kirisita* fana ma sarakalasebagaya ta kuntigibaya bonya la a yere kan a yere ma; nka Ala le ka a ke a ye, k'a fo a ma ko:
«Den min bora ne ra, ele lo;
ne kera i Fa ye bi.»

⁶ Ala k'a fo yoro were ra fana, ko:
«Ele le ye sarakalasebaga ye wagati bee,
i n'a fo Melikisedeki tun be cogo min na.»

⁷ Wagati min Yesu tun be dunupa ra yan, a tun k'a lon ko se be Ala ye ka ale kisi saya ma; a ka Ala daari, k'a daari kosebe ni kanba ye, fo ka kasi. Ala ka a ta daari lamena a ta Alapasiran koson. ⁸ Nka hali k'a soro a bora Ala ra, o bee n'a ta, a ka Ala kan mina, ka toro. ⁹ Ala k'a ta kow bee dafa tuma min na, minw be a kan mina, a kera olugu ta kisiri tigi ye, kisiri banbari. ¹⁰ Ala ka a latige k'a ke sarakalasebagaw kuntigiba ye, i n'a fo Melikisedeki tun kera a ye cogo min na.

Lanabaga barakantanw

¹¹ Ayiwa, fen caman be an fe k'a fo aw ye nin ko ra, nka o kow jafow ka gbelen, sabu aw ta faamuri ka sumaya. ¹² Nogontumasi aw tun ka kan ka ke karamogow le ye; nka hali bi o belen be aw karanna Ala ta Kuma damina le ra kura ye tuun. Hali bi aw mako be nono le ra, aw te se

5:5 5.5 Nin kuma fora Zaburu 2.7.
Zaburu 110.4.

5:6 5.6 Nin kuma fora

ka domuni gbiriman domu. ¹³ K'a soro mogo min be nono doron ke a ta baro ye, o tigi ye denjenin le ye, a te ko terennin lon ka bo ko terenbari ra. ¹⁴ Nka domuni gbiriman ye mogokorobaw ta le ye; olugu ka o yere degi, ka ko lon, ka kojuman ni kojugu lon ka bo jogon na.

6

¹ O le koson, Kirisita* ta karan be damina ko minw na, an kana to o kan hali bi; an ye taga ja lanaya ra, ka ke i ko mogokorobaw. An man kan ka kosegi karan damina kan tuun, i n'a fo mogo ka kan ka nimisa cogo min ka kewale jacinanw dabra, ka la Ala ra, ² ani batizeri ta karan, ani boro be la mogow kan cogo min na, ani suw kunuko, ani Ala ta kiti banbari. ³ Ayiwa, an ye o kow to yi ka taga ja! An bena o le ke, ni Ala sonna.

⁴ Ayiwa, Ala ta yeelen yirara minw na ka ye, minw ka Ala ta neema nene ka ye, ka do soro Nin Saninman* na, ⁵ ka Ala ta Kuma diya nene ka ye, ka wagati nata ta sebayaw lon, ⁶ ayiwa, o bee n'a ta, ni o mogow benna, olugu koni te se ka nimisa kokura tuun fiyewu; sabu Den min bora Ala ra*, a be i n'a fo o be o le gbengbenna yiri ra tuun kokura, k'a lamaroya kene kan bee ja na.

⁷ Ayiwa, ni sanji ka ben sijagako caman dugukolo min kan, ni o dugukolo siman ka ja, ka ke senekabaga sago ye, o dugukolo be Ala ta baraka soro. ⁸ Nka ni naniw, ani binjuguw doron le falenna a ra, a te foyi ja; a tena meen o yoro be danga, ani a laban tasma b'a jeni.

⁹ O bæε n'a ta, an balema kanuninw, hali ni an bæ nin kumaw fɔ, an jigi siginin lo aw ta ko ra; an k'a lɔn ko aw bæ sirapuman le kan, min ye kisiri sira ye. ¹⁰ Sabu Ala tɛ pumanlɔnbari ye k'a fɔ ko a bæ pɪna aw ta baara kɔ, ani aw ka balemaw kanu cogo min na a tɔgɔ kosɔn, ani aw ka Ala ta mɔgɔ saninmanw demɛ cogo min na, ani aw bæ o demɛna cogo min na fana hali bi. ¹¹ Nka min ka di an ye, o ye ko aw bæε kelen kelen ye jija ka se fɔ a laban ma, janko aw jigi bæ min kan, aw ye o sɔrɔ. ¹² An t'a fɛ aw ye kɛ salibagatɔw ye. Ala ka fɛn minw layiri ta, mɔgɔ minw bæ jija ka o sɔrɔ o ta lanaya ni o ta mupuri baraka ra, aw ye olugu le ladegi.

Ala ka layiri min ta

¹³ Ala ka layiri ta Iburahima ye tuma min na, a tun tɛ se ka kari tɔgɔ wɛrɛ ra, min ka bon ni ale Ala yɛrɛ tɔgɔ ye minke, a karira a yɛrɛ tɔgɔ le ra. ¹⁴ A ko Iburahima ma ko: «Sigiya t'a ra, ne bɛna baraka don i ra, ka i ta duruja caya kɛsɛɛ.» ¹⁵ Ayiwa, Iburahima mupuna ka Ala makɔnɔ minke, o cogo le ra, Ala tun ka min layiri ta a ye, a ka o sɔrɔ.

¹⁶ Ni mɔgɔw bæ kari, fɛn min ka bon ni olugu yɛrɛ ye, o bæ kari o le ra; o kariri ye sarati le ye k'a yira ko o ta kuma ye can ye, ani ka sɔsori bæε ban pewu.

¹⁷ O cogo ra, minw tun ka kan ka o layiripuman sɔrɔ, Ala tun b'a fɛ k'a yira olugu ra le k'a gbɛya ko ale tɛ a ta kolatigeninw yɛlɛma fiyewu; o kosɔn a karira ka fara layiri kan. ¹⁸ O fɛn fla

te se ka yelema fiyewu. Ala ka layiri min ta, ani ka kari ka fara a kan, a te se ka faninya tige o ko ra. An minw ka karifayoro soro Ala koro, nin kumaw be an ja gbeleya le kosebe, janko Ala ka layiri min ta an ye, an ye an jigiya to o kan. ¹⁹ O jigiya be an nin mara, i ko nege ghiriman min be kurunba lalo; jigisobe lo, ani jigi barakaman. O le be yoro saninman* ta boncetigefani dayele an ye, ka an ladon fo yoro saninmanba konon. ²⁰ Yesu konna ka don an na o yoro ra an ta jurumunw koson. A kera sarakalasebagaw kuntigiba* ye i n'a fo Melikisedeki tun kera a ye cogo min na; a bena to o kuntigiya ra wagati bee.

7

Melikisedeki ta sarakalasebagaya

¹ Ayiwa, o Melikisedeki tun ye Salemu dugu masace le ye, ani Ala Korotaninba ta sarakalasebaga*. O wagati ra Iburahima tun tagara masa dow kere, ka se soro o kan; Iburahima kosegito, Melikisedeki tagara a kunben ka dugawu ke a ye. ² Iburahima ka a borofenw bee yaga bo ka o di Melikisedeki ma. Melikisedeki togo koro ye ko «terenninya masa.» Ka fara o kan, Salemu masace lo, o koro ye ko «hera masace.» ³ A face togo ma fo, a bamuso togo ma fo, a ta buruju togo fana ma fo; a worocogo ma fo, walama a sacogo. A be i ko Den min bora Ala ra*, sabu a be to a ta sarakalasebagaya ra wagati bee.

⁴ Aw m'a ye ko nin ce tun ka bon wa! Fo an bemace Iburahima tun ka fen o fen soro

kerεkeyorō ra, a ka o bεε yaga bō ka o di a ma. ⁵ Levi* ta duruja minw ye sarakalasebagaw* ye, sariya* k'a yira ko olugu ka kan ka yaga mina Izirayelimogow fe, minw ye o balemaw ye; k'a sorō o bεε bōra Iburahima le ra fana. ⁶ Melikisedeki tun te Levi ta duruja dō ye, nka o bεε n'a ta, a ka yaga mina Iburahima fe. Ala tun ka layiri ta Iburahima min ye, a ka dugawu ke o ye. ⁷ K'a sorō sigiya t'a ra, jamogo le be dugawu ke komogo ye. ⁸ Sarakalasebagaw fe, Levi ta duruja minw tun be yaga mina, olugu tun ye adamaden gbansanw le ye. Nka Melikisedeki min ka yaga mina Iburahima fe, a forā ko ale panaman lo wagati bεε. ⁹ Levi ta duruja minw be yaga mina, an be se k'a fō ko olugu yere ka yaga bō k'a di Melikisedeki ma, sabu o bemace Iburahima k'a di a ma. ¹⁰ Wagati min Melikisedeki tagara yaga mina Iburahima fe, olugu tun ma woro ban, nka Iburahima le tun bena o woro. O cogo ra olugu yere ka yaga di Melikisedeki ma.

¹¹ Ayiwa, sariya min dira Izirayelimogow ma, o ju tun sigira Levi ta sarakaw le kan. Ni o sarakalasebagaya tun sera ka mogow kisi ka o bō o ta jurumunw bεε ra, kun tun tena ke a ra tuun ko sarakalasebaga were ye na, i n'a fō Melikisedeki tun kera a ye cogo min na. Sarakalasebagaw tun bena to ka bō Levi ta gba le ra dōron, i ko Haruna.

¹² Sabu ni sarakalasebagaya yelemana, jagboya lo fana ko sariya ye yelema. ¹³ An be Matigi min ta ko forā nin ye, ale bōra gba were le ra; a ta gbamogo si ma deri ka sarakalasebagaya baara

ke, ka saraka bo sarakajenifen* kan. ¹⁴ Ayiwa, beε k'a lon ko an Matigi bora Zuda ta gba le ra; nka cira Musa ma foyi fo sarakalasebagaya ta ko ra o gba ta fan fe.

Yesu ta sarakalasebagaya te ban

¹⁵ Yesu kera sarakalasebaga* weε ye minke, i n'a fo Melikisedeki tun kera a ye cogo min na, o le b'a yira k'a gbeya tuun ko a ni Levi ta gba te sira kelen na. ¹⁶ A ma ke sarakalasebaga ye ka kana ni gba ta sira ta sariya ye; nka a kera sarakalasebaga ye a ta panamanya banbari ta sebagaya le baraka ra. ¹⁷ Sabu a fora a ta ko ra ko:

«Ele le ye sarakalasebaga ye wagati beε i n'a fo Melikisedeki tun be cogo min na.»

¹⁸ O cogo ra sariya* folo bora yi, sabu baraka tun te o ra ka mogow kisi, nafa tun te o ra fana; ¹⁹ sabu sariya ma se ka foyi ke k'a dafa. Sisan an ka jigiyi weε le soro, min ka ni ni folota ye; o le sababu ra an be se ka gbara Ala ra.

²⁰ Ka fara o kan, Ala karira le, ko Yesu bena ke sarakalasebaga ye. A ma kari sarakalasebaga tow si ta ko ra. ²¹ Nka Yesu kera sarakalasebaga ye tuma min na, Ala karira k'a fo a ye ko:

«Matigi karira,
a fana tena a ta miiriya yelema:
Ele le ye sarakalasebaga ye wagati beε.»

²² O ra, Yesu kera Ala ta jennogonya min sarati ye, o jennogonya ka fisa ni folo ta ye pewu.

²³ Ka fara o kan tuun, sariya folo wagati ra sarakalasebaga caman le temena; saya koson, o

do ma se ka to sarakalasebagaya baara ra. ²⁴ Nka Yesu kɔni, ale tɛ sa fiyewu; o kosɔn mɔgɔ si tɛ se ka kɛ sarakalasebaga ye a nɔ ra. ²⁵ O le kosɔn minw bɛ gbara Ala ra Yesu sababu ra, a bɛ se ka olugu kisi wagati bɛɛ ka bɔ jurumun bɛɛ ra, sabu a panaman lo wagati bɛɛ, a bɛ Ala daari o ye.

²⁶ An mako tun bɛ nin sarakalasebagaw kuntigiba nɔgɔn le ra, min saninyanin lo, jarakiyɔrɔ tɛ min na, nɔ si tɛ min na, min faranna ka bɔ jurumunkebagaw cɛ ra, ka kɔrɔta ka tɛmɛ hali sankolo kan. ²⁷ A mako tɛ a ra ka saraka bɔ lon o lon a yɛrɛ ta jurumunw kosɔn fɔlɔ, ka ban ka a bɔ mɔgɔ tɔw ta kosɔn, i n'a fɔ sarakalasebagaw kuntigiba tɔw. A ka a yɛrɛ di saraka ye ka o bɛɛ kɛ sijaga kelen ka ban pewu.

²⁸ Can ra, sariya ka mɔgɔ minw sigi ka o kɛ sarakalasebagaw kuntigibaw ye, barakantanya tun bɛ o mɔgɔw ra. Nka Ala karira ka kuma min fɔ sariya kɔ fɛ, o sababu ra Den min bɔra Ala ra*, o le sigira ka kɛ sarakalasebagaw kuntigiba dafanin ye wagati bɛɛ.

8

Yesu ye sarakalasebagaw kuntigiba ye

¹ Ayiwa, an ka kuma minw bɛɛ fɔ, o kunba ye nin ye: sarakalasebagaw kuntigiba* bɛ an fɛ, min siginin bɛ Ala ta masasiginan kininboroy-anfan na sankolo ra. ² A bɛ a ta baara kɛ yɔrɔ saninman* kɔnɔ, fanibon panaman kɔnɔ, Matigi Ala yɛrɛ boro ka min lo, mɔgɔ boro ma a lo.

³ Sarakalasebagaw kuntigibaw bɛɛ sigira, janko o ye siman sarakaw ni bɛgan sarakaw

lase Ala ma. O cogo ra jagboya lo ko an ta sarakalasebagaw kuntigiba fana ye fen do soro ka a lase Ala ma. ⁴ Ni a tun be dunuƙa ra yan, a tun tena ke sarakalasebaga ye yere; sabu sarakalasebaga werew be yi, olugu le be sarakaw lase Ala ma ka kapa ni sariya* ye. ⁵ O be o baara ke yoro saninman min kono, o ye sankolo ta yoro saninman bisigiya le ye. Cira Musa tun b'a fe ka fanibon saninman lo tuma min na, Ala k'a fo a ye ko: «Ne ka nin fenw bisigiya min yira i ra kuru kan, i ye o korosi kosebe, k'a to a ye ke ka kapa ni o ye.»

⁶ Nka sisan Kirisita* ta baara ka bon ni sarakalasebaga tow ta ye pewu, sabu ale le be soronarikɛbaga ye Ala ni mogow ce ka jennogonya min don o ce, o jennogonya ka bon ni folo ta ye. O jennogonya ju sigira layiri minw kan, o ka fisa ni folo ta ye pewu.

⁷ Can ra, ni jennogonya folo tun dafanin lo, kun tun tena ke a ra tuun ka flanan jini k'a bla a no ra. ⁸ Nka Ala ka a ta mogow jaraki le, k'a fo o ye ko:

«Lon do, bena se, Matigi ko ten,
ne bena jennogonyakura don
ni Izirayeli ta gbamogow ni Zuda ta gbamogow
ye.

⁹ O jennogonya tena ke i ko ne tun ka jennogonya min don ni o bemaw ye,
lon min na ne ka o boro mina ka bo ni o ye
Misiran jamana ra;
sabu ne konna ka jennogonya min don ni o ye, o
ka o cen.

O koson ne ka o to yi.

Matigi ko ten.

¹⁰ Nka o wagatiw temenin ko,
ne bena jɛnɔgɔnya min don ni Izirayelimogow
ye, o ye nin ye, Matigi ko ten:

ne bena ne ta sariyaw don o hakiri ra,
k'a sɛbɛ o jusukun na;

ne bena kɛ o ta Ala ye, o bɛ kɛ ne ta mogow ye.

¹¹ Mogɔ si tena a mogɔɔgɔn karan tuun,
walama ka a balema karan tuun ko:
<I jija ka Matigi lon.>

Sabu o bɛɛ bena ne lon,
k'a ta mogɔ fitini na ka taga a bla mogoba ra.

¹² Ne bena o ta terenbariyakow bɛɛ yafa o ma;
ne tena ne hakiri to o ta jurumunw si ra tuun.>

¹³ Ayiwa, aw m'a ye, Ala ka jɛnɔgɔnyakura ko
fo minke, a k'a yira ko jɛnɔgɔnya folo korora.
Ayiwa, ni fen ka korɔ, ni a tɛ mako ja tuun, o
fen bɛ taga tunuyɔɔ le ra.

9

Jɛnɔgɔnyakɔɔ ni jɛnɔgɔnyakura

(Bɔri 25; 26; 40.17-33)

¹ Ayiwa, jɛnɔgɔnya folo fana ta sariyaw tun
bɛ yi, o tun bɛ Ala batocogo yira. Alabatoyɔɔ
saninman dɔ fana tun bɛ dugukolo kan yan. ² O
tun ka fanibon dɔ le lo. O fanibon bonkɔnɔ
folo tun bɛ wele ko yɔɔ saninman*. Fitinadaga
ni tabali ni sarakaburuw tun bɛ o yɔɔ le
ra. ³ O ko, boncɛtigɛfani flanan kɛfeyɔɔ ra,
o tun ye fanibon bonkɔnɔ flanan ye, min bɛ

wele ko yorɔ saninmanba*. ⁴ Wusunanjenifen saninlaman dɔ tun be o yorɔ ra, ani jenɔgɔnya kɛsu, sanin tun lara min yorɔ bɛɛ kan. Sanindaga dɔ tun be o kɛsu kɔnɔ; mane* tun be o sanindaga kɔnɔ, ani Haruna ta bere min tun fiyerenna, ani jenɔgɔnya ta kumaw tun sɛbera kabakuru walaka minw kan. ⁵ Seruben mɛlɛkɛ nɔɔrɔmanw tun be kɛsu san fɛ. Olugu tun ka o kamanw biri kɛsu datugunan kunna. Nka an tɛ se ka don nin kow bɛɛ ra sisan k'a jafɔ kelen kelen.

⁶ Ayiwa, fanibon ni a kɔnɔfenw tun labenna o cogo le ra. Sarakalasebagaw* tun be don o bonkɔnɔ folɔ kɔnɔ lon o lon ka o ta baara kɛ. ⁷ Nka sarakalasebagaw kuntigiba kelenpe le be tun be don bonkɔnɔ flanan kɔnɔ sɔnaga kelen san kɔnɔ. A fana tun tɛ don ni a ma don ni began dɔ jori ye a boro, ka o kɛ k'a yɛrɛ ta jurumun ni jama ta jurumunw kafari.

⁸ O cogo ra, Nin Saninman* b'a yira an na ko yorɔ saninmanba sira tun ma dayɛɛ folɔ, sabu fanibon folɔ tun be a nɔ ra. ⁹ Nin kow ye sisan ta kow tagamasiyen le ye. O b'a yira an na ko o began sarakaw, ani saraka wɛrɛ minw be di Ala ma, ko o sarakaw tun tɛ se ka o dibaga jusukun saninya. ¹⁰ O sariyaw tun ye domunifenw ta kow le ye, ani minnifenw, ani farikolo saninyacogo ni ji ye. O landaw tun be adamaden kenɛmayɔrɔ dɔrɔn le jate; o landaw tun sigira fɔ ka taga se wagati min na, Ala bɛna fen bɛɛ yɛlɛma k'a kɛ

* **9:4** 9.4 Mane tun ye domunifen dɔ ye, Ala tun be min di Izirayelimɔgɔw ma ka o to tagama ra kongokolon kɔnɔ (Bɔri 16.13-15,31).

kura ye.

¹¹ Nka Kirisita* nana ka na ke sarakalasebagaw kuntigiba ye sisan, janko Ala tun ka fen minw layiri ta, an ye o soro. Ale donna fanibon min kono, o nafa ka bon, a dafanin lo ka teme folo kan; mogo boro m'a lo, o koro ye ko nin dunupa ta danfen te. ¹² Kirisita donna yoro saninmanba kono sipaga kelenpe, ka dan o ma. A ma don ni bakoroninw jori ye, walama misidenw jori, nka a donna ni a yere jori le ye; a ka an kunmabo o cogo le ra, ka an kisi wagati bee.

¹³ Ayiwa, o tun be bakoroninw jori ni misitoranw jori, ani misi jeninin buguri seriseri mogo saninyabariw kan ka o farikolo saninya. ¹⁴ Nka Kirisita jori baraka ka bon ka teme o fenw kan. Nin Saninman banbari baraka ra, a ka a yere di Ala ma saraka ye, no te saraka min na. Ale jori be se ka an jusukun saninya ka bo ko pacintanw na, janko an ye baara ke Ala panaman ye.

¹⁵ O le koson a kera jennogonyakura* ta soronarikebaga ye, janko Ala ka mogo minw wele, ka panamanya banbari layiri ta o ye, olugu ye o soro; sabu minw tun ka jurumun ke jennogonya folo wagati ra, a sara ka olugu kunmabo o jurumunw na.

¹⁶ Ni mogo do ka centasebe ke, ni o tigi ma sa, o sebe te jate. ¹⁷ Centasebe kumaw te jate, fo ni saya kera; sabu k'a sebebaga to si ra, a te foyi na. ¹⁸ O le koson jennogonya folo fana ma sigi jori ko. ¹⁹ Ciru Musa ka jama bee lajen folo, ka Ala ta cifoninw yira o ra, i ko a sebera sariya ra cogo min na. O ko, a ka misidenw ni bakoronin dow faga ka o jori nagami ji ra, ka izopeyiri flaburu

ni sagasi wulenman dɔ su o jori ra ka o seriseri sariya kitabu kan, ani jama bɛɛ kan. ²⁰ A ko: «Ala ka jɛnɔgɔnya min don ni aw ye, nin jori le ye o jɛnɔgɔnya sarati ye.» ²¹ O cogo kelen na, cira Musa ka jori dɔ seriseri fanibon fana kan, ani yɔrɔ saninman ta minanw bɛɛ kan. ²² Sabu ka kapa ni sariya ye, ni fɛn dama dama tɛ, fɛn bɛɛ tun bɛ saninya ni jori le ye. Ni jori ma bɔn, jurumun tɛ yafa fana.

Kirisita ta saraka bɛ jurumun kafari

²³ Fanibon ta fɛnw ye sankolokɔnɔfɛnw bisigiya le ye. I n'a fɔ o fanibon kɔnɔfɛnw tun ka kan ka saninya ni bɛganw jori ye, o tuma o fɛnw yɛɛ minw bɛ sankolo kɔnɔ, olugu tun ka kan ka saninya ni saraka dɔ ye min ka fisa ni bɛgan sarakaw ye.

²⁴ Mɔgɔw boro ka yɔrɔ saninman min lo, Kirisita ma don o jɔgɔn le kɔnɔ, sabu o ye sankolo ta yɔrɔ saninman tagamasiyɛn dɔrɔn le ye. A donna sankolo yɛɛ le kɔnɔ, janko ka taga lo Ala ja kɔrɔ ka an ta jurumunw ko janabo.

²⁵ A ma don k'a yɛɛ di saraka ye sɔɔnagako caman, i ko sarakalasebagaw kuntigiba tun bɛ don yɔrɔ saninmanba kɔnɔ cogo min na san o san ni jori dɔ ye, min tɛ ale yɛɛ ta ye. ²⁶ Ni o tɛ, kabini dunuɔa danna ka na se bi ma, Kirisita tun bɛna tɔrɔ sɔɔnagako caman le. Nka nin dunuɔa labanwagati ra, Kirisita nana kɛ saraka ye sɔɔnaga kelenpe le, ka dan o ma; a nana a yɛɛ di saraka ye ka jurumun yafa. ²⁷ Saya bɛ se mɔgɔw bɛɛ ma sɔɔnaga kelenpe le; o kɔ, Ala bɛ kiti tige o kan. ²⁸ O

cogo ra, Kirisita fana kera saraka ye sijnaga kelen, ka mɔgɔ caman ta jurumun bɔ o kunna. A bɛna na sijnaga flanan na, nka o tɛna kɛ jurumun ta ko ye tuun; minw bɛ a makɔnɔna, a bɛna olugu le kisi.

10

¹ Ayiwa, sariya* bɛ Ala ta fɛnɔnuman nataw bisigiya dɔrɔn le yira an na; o fɛnw bɛ cogo min na tigitigi, a tɛ o yira. O kosɔn minw tun bɛ Ala bato ni o saraka kelenw ye tuma bɛɛ san o san, sariya tun tɛ se ka olugu kɛ mɔgɔ dafaninw ye fiyewu. ² Ni o sarakaw tun bɛ se ka mɔgɔw kisi, o tun bɛna dabla; sabu minw bɛ a bɔra, a tun bɛ kɛ ko olugu saninyara sijnaga kelen ka ban; o tun tɛna jurumun sɔrɔ o yɛrɛ ra tuun.

³ Nka o sarakaw yɛrɛ bɛ mɔgɔw hakiri jigi o ta jurumunw na le san o san. ⁴ Sabu misitoranw jori ni bakɔrɔninw jori tɛ se ka jurumun bɔ mɔgɔ ra fiyewu.

⁵ O le kosɔn Kirisita* bɛ nana dunupa ra wagati min na, a ko Ala ma ko:

«I ko i tɛ bɛgan saraka* fɛ, i tɛ siman saraka* fɛ, nka i ka farikolo dɔ dan ne ye.

⁶ Saraka jenitaw*, walama jurumunyafa sarakaw ko man diya i ye.

⁷ O kosɔn ne ko: «Ala, ne flɛ nin ye, ne bɛ na i sago kɛ, i n'a fɔ a fɔra ne ta ko ra sariya Kitabu kɔnɔ cogo min na.» »

⁸ Ayiwa, Kirisita kɔnna k'a fɔ ko: «I tɛ bɛgan saraka fɛ, walama siman saraka, walama saraka

jenita, walama jurumunyafa saraka; o si ko man di i ye.» A ka o fɔ k'a sɔrɔ o sarakaw bɛ bɔ ka kapa ni sariya yere le ye. ⁹ Kirisita ko fana ko: «Ala, ne flɛ nin ye, ne bɛ na i sago kɛ.» O cogo ra a ka jɛnɔgɔnya fɔlɔ sa, ka flanan sigi. ¹⁰ Ayiwa, o sago le sababu an saninyara Yesu Kirisita farikolo saraka baraka ra sijaga kelenpe, ka dan o ma.

¹¹ Sarakalasebagaw* bɛɛ tun bɛ o ta sarakalasebagaya kɛ lon o lon, ka to ka o saraka kelenw le bɔ tuma o tuma, k'a sɔrɔ o sarakaw tɛ se ka jurumun bɔ mɔgɔ ra fiyewu.

¹² Nka Kirisita kɔni ka saraka kelenpe min bɔ jurumunw kosɔn, o saraka bɛ a nɔ ra tuma bɛɛ; o kɔ, a tagara sigi Ala kininboroyanfan fɛ.

¹³ A tagara sigi ka wagati makɔnɔ, wagati min na Ala bɛna a juguw bla a sen kɔrɔ, ka o kɛ a senlayɔrɔ ye. ¹⁴ O cogo ra, a ka minw saninya ka bɔ jurumun na, a bɛ olugu kɛ mɔgɔ dafaninw ye tuma bɛɛ, a ta saraka kelenpe sababu ra.

¹⁵ Nin Saninman* fana ka o seereya kɛ an ye. A kɔnna k'a fɔ ko:

¹⁶ «O wagatiw temenin kɔ, Matigi ko ten, ne bɛna jɛnɔgɔnya min don ni o ye o ye nin ye: ne bɛna ne ta sariyaw don o jusukun na, k'a sɛbɛ o hakiri ra.»

¹⁷ A ko fana ko:

«Ne tɛna ne hakiri to o ta jurumunw, ani o ta terenbariyakow ra tuun*.»

¹⁸ Ayiwa, ni jurumunw yafara ka ban, kun t'a ra ka saraka wɛrɛ bɔ jurumun kosɔn tuun.

* **10:17** 10.16-17 Nin kuma fɔra Yereimi 31.33-34, ani Heburuw 8.8-12.

*Mogó bε gbara Ala ra lanaya le baraka ra
(Heburuw 6.1-20)*

¹⁹ Ayiwa, ne balemaw, sisan, Yesu jori baraka ra, an bε se ka don yoro saninmanba* kono an sago ma. ²⁰ Yesu ka o sira dayele an ye, ka o ke sirakura ye, ani janamanya sira, min bε teme boncɛtigɛfani fε, o koro ye a yere farikolo. ²¹ O ra, sarakalasebagaw kuntigiba* bε an fε sisan, min sigira Ala ta so kuntigiya ra.

²² Ayiwa, o cogo ra, an ye gbara Ala ra ni jusukun terennin ye, ani lanayasobe, ani lanaya dafanin; an jusukun ye saninya ka bo terenbariya bεε ra, ka an farikolo ko k'a gbε ni ji saninman ye. ²³ An ko, ko o jigiya min bε an fε, an ye jija ka to o kan; sabu Ala min ka layiri ta an ye, ale ye kankelentigi le ye. ²⁴ An ye an janto jogon na, ka jogon ja gbeleya kanuya ra, ani kewalejumanw na. ²⁵ An kana an ta jogonlajen dabra, i n'a fo dow bε deri k'a ke cogo min na; nka an ye jija ka jogon ja gbeleya, sabu aw yere ja b'a ra ko Matigi nalon surunyara.

²⁶ Ayiwa, ni an k'a lawuri a kama ka to jurumun na, k'a soro an ka Kirisita* ta can lon ka ban, saraka wεε tε yi tuun min bε se ka an ta jurumun yafa. ²⁷ An ja tigenin le ka kan ka Ala ta kiti lon makono, ani tasuma farimanba min bena a juguw halaki.

²⁸ Ni mogó o mogó tun ka cira Musa ta sariya* cen, ni mogó fla walama saba kera a ko seere ye, o tun bε o tigi faga, o tε hina a ra. ²⁹ O tuma, Den min bora Ala ra*, ni mogó min ka o dondon ni a sen ye, walama jenjogonyakura ta jori min k'a saninya, ni a ka o jate fengbansan

ye, walama Nin Saninman* min be neema di, ni a ka o mafiyenya, ayiwa, aw te miiri ko o tigi ka kan ni tɔɔɔba ye ka teme cira Musa ta sariya cenbaga ta kan wa?

³⁰ An yere ka nin kuma fɔbaga lon; a ko: «Ne le be hake bo, ne le be kojugu juru sara.» A ko fana ko: «Matigi bena a ta mogow ta kiti tige.»

³¹ Ala panaman ye an mina ka kiti tige an kan, o ye siranyakoba ye de!

³² Ayiwa, a damina ra aw donna Ala ta yeelen na minke, aw ka kereba min ke, ka tɔɔɔ cogo min na, aw ye aw hakiri to o ra. ³³ Wagati dow ra o tun be aw neni, ka aw tɔɔɔ, ka aw lamaroya bee na na; wagati dow ra fana o tun be mogow minw tɔɔɔ ten, aw tun be aw yere ke olugu jɛnɔgɔnw ye. ³⁴ Can lo, aw hinara kasodenw na; o ka aw borofenw bosi aw ra minke, aw sonna o bee ma fo aw be nagari, sabu aw k'a lon ko fen were be aw fe min ka fisa ni fen bee ye, ani min te ban. ³⁵ O koson lanaya min be aw fe, aw kana a to o ye bosi aw ra, sabu barajiba le be o ra. ³⁶ Hali bi aw ka kan ka tɔɔɔ muɔu le, ka Ala sago ke; ni o kera, Ala ka layiri min ta aw ye, aw bena o soro. ³⁷ Sabu a sebera ko:

«A tora doonin, min ka kan ka na, o bena na.

A tena meen tuun.

³⁸ Nka ne ta mogow terrenin bena panamanya a ta lanaya le sababu ra;

nka ni a ka o sira bla, a ko tena diya ne ye tuun.»

³⁹ Mɔgɔ minw bɛ bɔ siranuman kan ka taga halaki, anw koni tɛ olugu dɔ ye; minw bɛ to lanaya ra ka o nin kisi, an ye olugu dɔ le ye.

11

Lanaya

(Yuhana 8.56; Piyeri fɔlɔ 1.8; Zaburu 33.6,9)

¹ Lanaya kɔrɔ ye ko i jigi bɛ fɛn min kan, i bɛ la a ra ko i bɛna o sɔrɔ, walama i ja tɛ fɛn min na, ka la a ra, ka a kɛ i n'a fɔ i ja bɛ o ra. ² Lanaya le kosɔn, fɔlɔ mɔgɔw ko diyara Ala ye.

³ Lanaya le kosɔn, an b'a lɔn ko Ala ka dunuɓa dan a ta kuma baraka ra; o cogo ra, an ja bɛ fɛn minw yera, olugu ma bɔ fɛnyetaw ra.

⁴ Lanaya le kosɔn, Abila* ka saraka min di Ala ma, o nafa bonyara ka tɛmɛ Kabila† ta kan. Lanaya le kosɔn, Ala ka a jate mɔgɔ terennin ye, ka sɔn a ta sarakaw ma. Lanaya le kosɔn, a bɛ an karanna hali bi, hali ni a sara.

⁵ Lanaya le kosɔn, Ala ka Henɔki‡ ta ka taga ni a ye, a ma sa; mɔgɔ si m'a ye tuun, sabu Ala tun k'a ta. Sani Ala ye a ta, Ala k'a yira ko a ko tun diyara ale ye. ⁶ Ni lanaya tɛ, mɔgɔ si ko tɛ se ka diya Ala ye; ni mɔgɔ min b'a fɛ ka gbara Ala ra, o tigi ka kan ka la a ra ko Ala bɛ yi, ko a bɛ a jinibagaw sara.

⁷ Lanaya le kosɔn, Ala ka Nuho lasɔmi minke, a siranna Ala ja, ka kurunba lalaga ka a ni a ta gɓamɔgɔw kisi, k'a sɔrɔ Ala tun k'a lasɔmi min

* **11:4** 11.4 Abila: Dow b'a fɔ ko Abeli. † **11:4** 11.4 Kabila: Dow b'a fɔ ko Kayen. ‡ **11:5** 11.5 Henɔki ta ko fora Damina 5.18-24.

na, a ja tun ma o ye folo. Lanaya koson a ka mogow ta kwalejuguw bo kene kan, ka Ala ta kiti ben o kan, ka Ala ta terennin soro lanaya baraka ra.

⁸ Lanaya le koson, Ala ka Iburahima wele minke, a ka Ala kan mina; Ala tun bena jamana min di a ma, ka a ke a ta ye, a bora ka o jamana sira ta, ka taga, k'a soro a yere m'a lon a be tagara yoro kelen min na. ⁹ Lanaya le koson, Ala ka jamana min layiri ta a ye, a tagara sigi o jamana ra, ka ke lonan ye, ka to ka si fanibonw kono; Isiyaka ni Yakuba fana ka o le ke, sabu o layiri kelen le tun tara olugu ye. ¹⁰ Iburahima jigi tun be Ala ta dugu lonin le kan, min ju sigira ka ja; Ala yere ka min ko latige, ani ka a lo.

¹¹ Lanaya le koson, Saran ni a ta koroya bee, Ala ka a to a sera ka den woro; sabu Ala min ka layiri ta a ye, a lara a ra ko o ye kankelentigi le ye. ¹² O koson o ce kelen min fanga tun banna ka ban, min tun surunyara saya ra ka ban, o ka den caman soro, ka caya i ko sankolo lolow, i ko kogojida kenken min te se ka jate.

¹³ O mogow bee sara lanaya ra; Ala tun ka fen minw layiri ta o ye, o ma o soro, nka a kera i n'a fo o ja tun be o ra, fo o be nagari o koson. O yere k'a fo ko olugu ye lonanw le ye dunya ra yan, ko olugu ye temebagaw le ye. ¹⁴ Ayiwa, mogow minw be o kuma jagon fo, o b'a yira ko olugu be sigiyoro were le pinina. ¹⁵ O bora yoro min na, ni o tun tora ka miiri o yoro ko ra, o tun be se ka cogo soro ka kosegi o yoro ra. ¹⁶ Nka can ra, o tun be yoro were le pinina, min ka fisa, o koro ye min be sankolo ra. O le koson Ala te a

yeɛ bonya o mɔgɔw ma, a bɛ sɔn o ye ale wele ko o ta Ala; sabu a ka dugu dɔ labɛn o ye.

¹⁷ Lanaya le kosɔn, Ala ka Iburahima kɔrɔbɔ k'a flɛ minke, a sɔnna ka Isiyaka di k'a ke saraka ye. A tun bɛ a dence kelenpe le dira; k'a sɔrɔ Ala tun ka layiri ta a ye, ¹⁸ k'a fɔ a ye ko: «I bɛna duruja sɔrɔ Isiyaka le fɛ, i tɔgɔ bɛna la duruja min na.» ¹⁹ A jigi tun b'a kan ko hali ni Isiyaka sara, ko se bɛ Ala ye ka a lakunu ka bɔ saya ra. O kosɔn Ala ka a dence kɔsegi a ma, sabu a kɛra i n'a fɔ a tun k'a di ka ban.

²⁰ Lanaya le kosɔn, Isiyaka ka dugawu ke Yakuba ni Esawu ye lon nataw ta ko ra.

²¹ Lanaya le kosɔn, Yakuba satuma ra, a tintinnin tora a ta bere kan ka Ala bato, ka dugawu ke Yusufu dencew bɛɛ kelen kelen ye.

²² Lanaya le kosɔn, Yusufu sawagati sera minke, a ka Izirayelimɔgɔw bɔko fɔ Misiran jamana ra; a k'a fɔ ko o tagato, o ye taga ni ale su kolow ye.

²³ Lanaya le kosɔn, cira Musa worora minke, a worobagaw ka a dogo fɔ karo saba, sabu o k'a ye ko a cɛ ka ni; o ma siran masacɛ ta sariya latigenin ja.

²⁴ Lanaya le kosɔn, cira Musa kɔrɔyara minke, a ma sɔn ko o ye ale wele ko Farawona denmuso dence. ²⁵ Ale ye tɔrɔ ni Ala ta mɔgɔw ye, o diyara a ye ka temɛ jurumun ta janagbɛ kan, o min ye fɛn temeta ye. ²⁶ A k'a ye ko ka tɔrɔ i ko Kisibaga* tɔrɔra cogo min na, ko nafa bɛ o

ra ka tɛmɛ Misiran naforo bɛɛ kan. A ɲa tun bɛ fɛn wɛrɛ ra, min ye Ala ta baraji ye.

²⁷ Lanaya le kosɔn, cira Musa bɔra Misiran, a ma siran masacɛ ta dimi ɲa; a k'a ja gbɛlɛya, k'a kɛ i n'a fɔ a ɲa bɛ Ala ra, mɔgɔ tɛ Ala min ye. ²⁸ Lanaya le kosɔn, a ka Jɔnyaban ɲanagbɛ* sigi, k'a fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko o ye sagaden jori seriseri o ta bondaw kan, janko ninminamɛlɛkɛ tɛmɛtɔ, a kana se Izirayelimɔgɔw dencɛ fɔlow ma.

²⁹ Lanaya le kosɔn, Izirayelimɔgɔw ka Kɔgɔjiwulen cɛtigɛ ka tɛmɛ, k'a kɛ i n'a fɔ o bɛ tagamana dugukolojalan le kan. Misirankaw ko o bɛ o ɲɔgɔn kɛ minke, ji ka o bɛɛ datugu pewu.

³⁰ Lanaya le kosɔn, Izirayelimɔgɔw ka Zeriko dugu lamini tere wolonfla minke, dugu laminikogow benna.

³¹ Lanaya le kosɔn, jatɔmuso Rahabu ma sa ni Alakanminabariw ye, sabu Izirayelimɔgɔ minw tun nana jamana flɛ, a tun ka olugu minako ɲa.

³² Ayiwa, ne yɛrɛ tena se ka a bɛɛ fɔ. Sabu wagati tena sɔrɔ ka kuma Zedeyɔn ta ko ra, ani Baraki, ani Samusɔn, ani Zɛfite, ani Dawuda, ani Samawilu, ani cira tɔw. ³³ Lanaya le kosɔn, olugu sera masacɛw ra, o tagamana terenninya kan; Ala ka fɛn minw layiri ta, o ka o sɔrɔ; o ka jaraw da datugu, ³⁴ tasuma baraka dɛsɛra o kɔrɔ, o bɔsira kerekɛmuru boro; o tun ye barakantanw ye, nka o ka baraka sɔrɔ; dɔw kɛra cɛfariw ye kɛrɛ ra, ka jamana wɛrɛ mɔgɔw ta kerekɛdenw gben ka o labori. ³⁵ Lanaya kosɔn, muso dɔw ta mɔgɔw suw kununa ka di o ma.

O ka dɔw tɔɔɔ kosebe, nka o ma sɔn mɔgɔ ye o bɔsi; o sɔnna saya ma, janko ka kunu ka don panamanya were ra, min ka fisa. ³⁶ O ka dɔw lɔgɔbɔ, ka o bugɔ ni gbeje ye; o ka dɔw yere don negejɔɔkɔ ra, ka o bla kaso ra. ³⁷ O ka dɔw bon ni kabakuru ye ka o faga, ka dɔw minako juguya, ka dɔw cetige ni si ye, ka dɔw faga ni kerekemuru ye. O tun be yaala ka lamini; bagbolow, ani sagagbolow le tun be o ta fani donta ye. Foyi tun te o boro, mɔgɔw ka o tɔɔɔ ka o minako juguya. ³⁸ Dunupamɔgɔw tun man kan ni o lanamɔgɔ minw ye, olugu le tun be yaala kongo kɔnɔ, ani kuruw kan ka lamini, ka dogo kuruwow ni dingakolonw kɔnɔ.

³⁹ O mɔgɔw beɛ ko diyara Ala ye o ta lanaya kosɔn; o beɛ n'a ta, Ala ka fen minw layiri ta, o tun ma o sɔɔ. ⁴⁰ Ala tun ka fen were le latige an beɛ ye, min ka fisa; a tun t'a fe olugu ye o yɔɔɔpuman dafaninba sɔɔ ka an to.

12

Lanabaga ka kan ka tɔɔɔ muju

¹ Ayiwa, i n'a fo o lanamɔgɔw jamaba ka an lamini, ka ke Ala ta kow seerew ye, o ra, fen o fen be ke doni ye an kunna, ani jurumun min ke ka di ka melege an na, an ye o beɛ dabla; Ala ka bori min laben an ye, an ye jija ka o bori ke.

² An ye an na lo Yesu ra, ale min ye an ta lanaya sindibaga ye, ani a dafabaga. A ka gbengbenyiri* tɔɔɔ sɔnmina, a ma o maroya jate fen ye, sabu nagari min tun be a na, a ka a na lo o le ra. Sisan a sigira Ala ta masasiginan kininboroyanfan fe.

³ Aw ye miiri Yesu ma, ale min ka juru-munkebagaw ta juguya sonmina; aw ye miiri o ma, janko aw fari kana faga, ka aw baraka ban.

⁴ Sabu aw be siyenta min na ni jurumun ye, aw ma o ke fo ka se saya ma folo. ⁵ Ala be ladirikan minw fo aw ye i n'a fo a denw, aw jinana o ko wa? A ko:

«Ne dence, i kana Matigi ta korori jate fengbansan ye;

ni a ka i jaraki fana, i fari kana faga.

⁶ Sabu Matigi be mogo min kanu, a be o tigi koro; a be minw lon a denw ye, a ta bisan be se olugu bee ma.»

⁷ Aw ye Ala ta korori sonmina; Ala be aw jate a denw le ye, o koson a be aw koro. Den juman le be yi ko a fa te a koro? ⁸ Ala be a ta denw bee koro; ni a te aw koro, o tuma aw kera sokofedenw le ye, aw te yereworodenw ye. ⁹ An worofaw tun be an koro, nka an tun be olugu bonya; o tuma an Fa Ala min be sankolo ra, ni ale be an koro, an man kan ka an yere majigi ale ye ka teme an worofaw kan janko an ye panamanya soro wa? ¹⁰ An faw tun be an koro wagati donin doron le, ka kapa ni o sago ye. Nka Ala be an koro an yere ta nafa le koson, janko an ye saninya i n'a fo ale Ala yere. ¹¹ Can lo, korori damina ra a be ke panasisiko le ye; nagariko te. Nka o ko fe, o tigi karannin ko, a laban be ke hera ni terrennya le ye.

Lanabagaw ka kan ka jija

¹² O koson minw borow seğera, olugu ye o borow lateren; minw kinbirikunw baraka banna, olugu ye o kinbirikunw lateren. ¹³ Aw ye tagama sira terennin kan, janko minw baraka ka dɔɔ, olugu ye baraka sɔɔ, o kana na sira bla.

¹⁴ Aw y'a to hera ye ke aw ni mɔɔ bɛɛ cɛ; aw ye saninyari jini, sabu ni saninyari tɛ, mɔɔ si na tena la Matigi kan. ¹⁵ Aw ye aw yere kɔɔsi, janko mɔɔ si kana na fɔn Ala ta nɛema kɔ. Mɔɔ si kana a to jusumangboya lilin ye sigi a jusukun na, fɔ ka na falen, ka mɔɔ caman jusu cɛn.

¹⁶ Aw ye aw yere kɔɔsi, mɔɔ si kana ke jato ye aw cɛ ra, walama Alajansiranbari i n'a fɔ Esawu, min ka a ta kɔɔya falen totasa kelen koson. ¹⁷ Aw yere k'a lon ko o kɔ fɛ, a tun b'a fɛ ka a face ta dugawu sɔɔ tuma min na, a face banna a ra. A k'a daari fɔ ka naji bɔ, nka a face tun ka min latige ka ban, a ma se ka o yeɛma.

¹⁸ Aw ma gbara kuru dɔ le ra, mɔɔ bɛ se ka maga min na, tasumaba tun bɛ min kan, walama min yɔɔ bɛɛ tun finna, k'a ke dibiba ye, ani sanfɔɔ. ¹⁹ Aw fana ma burufiyekanba dɔ le mɛn, walama kumakanba dɔ. O kumakan bonyakojugu fɛ, minw tun b'a mɛna, olugu bɛɛ ja tigera; o ko kuma were kana fɔ olugu ye tuun. ²⁰ Sabu kuma min fɔra ko: «Hali ni began dɔ le ka maga kuru ra, o ka kan ka bon ni kabakuru ye ka a faga,» o kuma ka siranya bla o ra. ²¹ O ka fen minw ye, o fenw siranya bonyakojugu fɛ, cira Musa ko ale bɛ siranna, fɔ a bɛ yereyere.

²² Nka aw ta ma ke ten; aw gbarara min na, o ye Siyon kuru le ye, Ala panaman ta duguba; Zeruzalemu dugu min be sankolo ra, ani a ta meleke waga camanw. ²³ Aw gbarara Ala ta mogō panawolomaninw ta jenkuru le ra minw togo sebera sankolo ra. Aw gbarara Ala le ra, min bena mogōw be ta kiti tige. Aw gbarara mogō terreninw ta ninw le ra, minw ta baara dafara, ani o tagara Ala fe. ²⁴ Aw gbarara Yesu le ra, ale min ka jēnōgōnyakura* don an ni Ala ce. Aw gbarara a jori ra, min seriserira an koson; o jori ta kuma ka fisa ni Abila* ta ye.

²⁵ Aw ye aw yere korosi; min be kuma aw fe ka aw ladi, aw kana ban ka o lamēn. Sabu minw tun be Ala ta Kuma lase mogōw ma dunuƙa ra, mogō minw banna ka olugu lamēn, o tigiw ma bosi. O tuma ni Ala kan bora sankolo ra ka kuma an fe, ni an banna, an bena bosi cogo di? ²⁶ O wagati ra a kumakan tun be dugukolo yuguyugu; nka sisan a ka layiri ta, ko: «Sijaga were tuun, ne tena dugukolo dama yuguyugu tuun, nka ne bena sankolo fana yuguyugu.» ²⁷ A k'a fo minke ko «sijaga were tuun,» o b'a yira ko danfenw bena yuguyugu ka bo o no ra, ka tunu; fen banbariw le bena to.

²⁸ O cogo ra, an bena ke masaya min na, o fenw si le tena bo o no ra. O koson an ye Ala walenumanlon k'a bato, batori min ka di a ye; an ye o ke ni bonya ni Alapasiran ye. ²⁹ Sabu an ta Ala ka fari fana i ko tasma min be mogō jeni fo ka a ban.

* **12:24** 12.24 Abila: Dow b'a fo ko Abeli. **12:26** 12.26 Nin kuma fora Hagize 2.6.

13

Ladirikanw

¹ Ne balemaw, aw ye jija ka to ka ɲɔɔɔn kanu balemaya ra. ² Aw ye aw hakiri to lonanw na ka o lajigi; sabu dɔw ka o ke fɔ ka na mɛlɛkɛw lajigi o ta so, k'a sɔrɔ o m'a lɔn. ³ Aw ye aw hakiri to kasodenw na, k'a ke i n'a fɔ aw yere fana ye kasoden dɔw le ye. Mɔɔɔw be minw tɔɔɔra, aw ye aw hakiri to olugu ra, k'a ke i n'a fɔ aw yere farikolo le be tɔɔɔra.

⁴ Mɔɔɔ bɛɛ ka kan ka furu bonya. Furuɛ ni furumuso man kan ka o ta layɔɔ lanɔɔ, sabu Ala bɛna kiti tige jatɔw, ani jeneyakebagaw kan.

⁵ Aw kana aw ta panamanya ju sigi wari nege kan. Min be aw boro, o ye aw wasa; sabu Ala yere k'a fɔ ko: «Ne tena i kelen to, ne tena taga ka i to.» ⁶ O kosɔn an be se ka an ja gbeleya k'a fɔ ko:

«Matigi le ye ne demɛbaga ye,
ne tena siran foyi ɲa.

Adamaden be se ka mun le ke ne ra?»

⁷ Aw ta pamɔɔ minw ka Ala ta Kuma lase aw ma, aw ye aw hakiri to olugu ra. O laban kɛra min ye, aw ye o kɔrɔsi, ka o ta lanaya ladegi.

⁸ Yesu Kirisita tun be cogo min na kunu, a be o cogo kelen na bi, a bɛna ke o cogo kelen na wagati bɛɛ.

⁹ Ne balemaw, aw kana a to mɔɔɔ si ye aw lafiri ni karankura suguya bɛɛ ye. Ni Ala ta nɛɛma ka baraka don mɔɔɔ jusukun na, o le ka ɲi; domunifenw ta sariyaw te se ka baraka don

mɔgɔ jusukun na, sabu minw tugura o sariyaw kɔ, o ma foyi na olugu ye.

¹⁰ Sarakabɔnan bɛ anw Yahudiyaw fɛ, nka minw bɛ saraka bɔ o sarakabɔnan kan fani-bon kɔnɔ, olugu tɛ se ka o sarakaw domu.

¹¹ Sarakalasebagaw kuntigiba* tun bɛ don ni bɛgan minw jori ye yɔrɔ saninmanba* kɔnɔ, ka jurumun kafari, o bɛganw sogo tun bɛ jɛni dugu kɔ fɛ le. ¹² O kosɔn, o ka Yesu fana tɔrɔ, ka a faga dugu kɔ fɛ, janko ka mɔgɔw saninya ni a yɛrɛ jori ye. ¹³ O ra, an ye bɔ ka taga a fɛ dugu kɔ fɛ, janko mafiyɛnyari min sera a ma, o ye se an fana ma. ¹⁴ Sabu dugu tɛ an fɛ yan, an bɛ se ka to min kɔnɔ tuma bɛɛ; dugu min bɛna na ka bɔ Ala fɛ, an bɛ o le pinina. ¹⁵ O kosɔn an ye Ala tandori kɛ an ta saraka ye tuma bɛɛ Yesu baraka ra; o kɔrɔ ye ko an ye Ala tɔgɔ tando an da ra tuma bɛɛ. ¹⁶ Aw kana jina ka koruman kɛ, ani ka jɔgɔn sɔn; sabu o saraka jɔgɔnw le ka di Ala ye.

¹⁷ Aw ye aw ta jamɔgɔw kan mina, ka aw yɛrɛ majigi o ye. Sabu olugu le bɛ aw nin kɔrɔsibagaw ye; Ala bɛna olugu le pininka sini. Aw y'a to o ye o baara kɛ ni jagari ye, o nɔnatɔ kana a kɛ, sabu aw fana tɛna nafa sɔrɔ o ra.

¹⁸ Aw ye to ka Ala daari an ye. An b'a miiri ko an jusukun tɛ an jaraki foyi ra, sabu an b'a fɛ ka tagama cogo janaman na fɛn bɛɛ ra. ¹⁹ Ne b'a fɔ k'a gbɛleya ko aw ye Ala daari ne ye, janko ne ye kɔsegi aw ma joona.

Fori laban

²⁰ Hera tigi Ala min ka sagagbenbagaba, an kɔrɔsibaga, an Matigi Yesu lakunu ka a bɔ saya

ra, ka jɛnɔɔɔnya banbari don ni an ye a jori baraka ra, ²¹ ale ye aw dɛmɛ, janko aw ye se ka koɔuman suguya bɛɛ kɛ, k'a sago kɛ. Min ka di a ye, a ye a to an ye se ka o kɛ Yesu Kirisita baraka ra. An ye nɔɔɔ la ale Yesu tɔɔ le kan wagati bɛɛ! Amina.

²² Ne balemaw, ne ka ladirikan minw fɔ, ne bɛ aw daari ko aw ye o muɔu; sabu a man ca.

²³ Ne b'a fɛ aw y'a lɔn ko an balemace Timote bɔra kaso ra. Ni a kɔnna ka se ne fɛ yan, ale ni ne bɛna taga bɔ aw ye.

²⁴ Aw ye aw ta ɔamɔɔw bɛɛ fo, ani Ala ta mɔɔ saninmanw bɛɛ. An balema minw bɛ Itali, olugu bɛ aw fo.

²⁵ Ala ye nɛɛma aw bɛɛ ye.

Biblu Ala ta Kuma
Jula: Biblu Ala ta Kuma Bible

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Julakan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

0c9588de-99ac-53f9-aa9b-6885106dcde8